

Spelet som ger lyckokickar

FOTO: PER EDLUND

Erövrade brons. Lena Odén, Härad, vann gillande hos Zornmärkesjuryn för sitt sätt att folkmusikaliskt hantera fiolen. I dag är hon glad innehavare av Zornmärket i brons.

När hustrun blev religiös förbjöd hon sin make att fortsätta spela fiol och instrumentet stoppades undan.

Länge låg det bortglömt tills Lena Odén i Härad fick nys om fiolen hemma hos en släkting i norr. Hon fick den och började öva.

Nyligen kröntes hennes övande med Zornmärket i brons. Därmed är hon hack i häl på maken Christer. I fjol utnämnd av Zornmärkesjuryn till riksspelman sedan han erövrat silvermärket.

– Jag blev jublande glad när jag såg mitt namn på anslaget som berättade om juryns beslut, säger Lena Odén.

Att spela upp för Zornmärkesjuryn är kort och gott ett examensprov på folkmusikalisk skicklighet.

Inför juryn i Malmköpings gamla tingshus hade Lena Odén valt bara låtar från Fogdön. Nyinflyttade till Härad började hon och hennes man söka efter låtar av traktens egna spelmän. Vid köksbordet berättar de om den rika källa de funnit och som de öser ur.

Började med folkdans

Med mycket berömspelade Lena Odén till sig ett brons med låtarna från Fogdön.

Annars var det inte givet att hon alls skulle falla för folkmusiken. Hemifrån bär hon inte på någon spelmanstradition. Ändå har folkmusiken fångat henne för evigt.

– Som ung flyttade jag från Örnsköldsvik till Västervik. En arbetskamrat tog mig med till folkdansarna. Det var här intresset vaknade för musiken som vi dansade till.

Strax blev det dags att skaffa den första egna fiolen.

– Jag fick den av en avlägsen släkting i norr. Han hade fått stoppa undan den då väckelsen svepte genom byn och hans fru blev religiös. Fiolspelandet ansågs leda tankarna på villovägar och var inget man skulle ägna sig åt, berättar Lena om den undangömda fiolen som för henne blev inkörsport till en livsstil.

På dagarna är hon sjukgymnast på det stora sjukhuset och hjälper hjärtpatienter.

På fritiden klappar egna hjärtat för folkmusiken. Särskilt för låtar

med anknytning till Fogdön.

I villan i Härad finns de ständigt aktuella. Sju-åtta timmar varje helg viker Lena för sin fiol.

Christer Odén är egenföretagare med kontor i bostaden. Tidigare gav han sig hän åt golf. Nu plockar han i stället fram sin fiol en stund varje dag och övar.

Viksta-Lasse förebild

Dottern Agnes spelar nyckelharpa och har i sommar varit på låtläger. För rockkulturen i familjen svarar sonen Stefan med sin gitarr.

I raden av spelmän är det Viksta-Lasse från Uppland Lena Odén har som förebild.

– Jag har inte träffat honom men lyssnat till inspelningar som finns av honom och lärt mig efter dem.

Hans brorson Bo Larsson har jag besökt och spelat med.

Rösten glöder då hon berättar.

– Att spela efter noter är en sak. Att ge en låt folkmusikalisk karaktär är något annat. Det är sånt man försöker lära sig genom att lyssna till eller spelas med dom som verkligen kan.

– Det är en otroligt stark känsla när man får till det, säger Christer och talar om den totala lycka som sprider sig i kroppen då en danslåt "sitter".

– Det ger en kick och man blir jättelycklig.

Spelmanslycka, förklarar de, är också att ihop med Ove Brostam i Brodéns kapell spela upp till slängpolska.

PER EDLUND